

Sygn. akt II UK 505/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku W. Sp. z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.
przy udziale zainteresowanych P. W., P. K.
o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 lipca 2017 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 grudnia 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia
o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 grudnia 2015 r., III AUa (...) Sąd Apelacyjny w W. oddalił
apelację „W.” Spółki z o.o. w W. (płatnik) od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia
15 grudnia 2014 r., VIII U (...), oddalającego odwołanie płatnika od decyzji Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. (organ rentowy) z 5 lipca 2013 r., odmawiającej wydania zaświadczenia potwierdzającego polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych dla zainteresowanej P. K., wykonującej pracę na terenie Francji w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2012 r. oraz od decyzji organu rentowego z 2 lipca 2013 r. odmawiającej wydania zaświadczenia potwierdzającego polskie ustawodawstwo w zakresie ubezpieczeń społecznych dla zainteresowanego P. W., wykonującego pracę na terenie Francji w okresie od 9 lipca do 5 sierpnia i od 3 września do 21 grudnia 2012 r.

W sprawie ustalono, że płatnik jest agencją pracy tymczasowej posiadającą siedzibę w Polsce i zajmuje się wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników, współpracując z przedsiębiorstwami we Francji, Niemczech i Polsce przez oddelegowanie im określonej liczby pracowników. Administracja, kadry, księgowość, marketing i proces rekrutacji pracowników prowadzone są w Polsce. Znaczna część obrotów płatnika w 2012 r. uzyskiwana była za granicą, tam też zatrudniona była większa część pracowników. Liczba kontraktów realizowanych w 2012 r. za granicą przewyższała kilkukrotnie liczbę kontraktów realizowanych w Polsce. Obrót osiągany przez płatnika w 2012 r. z działalności w Polsce wyniósł 18%, zaś za granicą 82%. Zainteresowana zawarła z płatnikiem umowę o pracę na czas określony od 1 lipca do 31 sierpnia 2012 r., w ramach której wykonywała w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązki pracownicze na rzecz i pod kierownictwem przedsiębiorcy francuskiego na terenie Francji. Podobnie zainteresowany zawarł z płatnikiem umowę o pracę na czas określony od 9 lipca do 5 sierpnia i od 3 września do 21 grudnia 2012 r., w ramach których wykonywał swoje obowiązki pracownicze na rzecz francuskiego przedsiębiorcy na terenie Francji.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd odwoławczy podzielił ocenę Sądu pierwszej instancji, że w świetle art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L Nr 166, dalej jako rozporządzenie podstawowe) oraz przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów

zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L Nr 284, dalej jako rozporządzenie wykonawcze), obrót z prowadzonej działalności przedsiębiorstwa, w sytuacji gdy nastawienie na zysk jest jednym z głównych powodów prowadzenia działalności gospodarczej, decyduje o miejscu wykonywania tej działalności. Z tego względu, generowanie przez płatnika w spornym okresie na terenie Polski obrotu w wysokości zaledwie 18% uzasadnia odmowę wydania zaświadczenia A1, potwierdzającego, że zainteresowani podlegali w tym czasie ustawodawstwu polskiemu. W tym bowiem kierunku należy zinterpretować treść decyzji A2 Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia podstawowego (dalej jako decyzja A2). W tym zakresie Sąd odwoławczy podzielił pogląd wyrażony w wyrokach Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2014 r. zapadłych w sprawach II UK 550/13 (LEX nr 1478710) i II UK 565/13 (LEX nr 1475235) oraz z dnia 16 grudnia 2014 r., II UK 93/14 (LEX nr 1777891). W rezultacie Sąd drugiej instancji uznał, że decydujące znaczenie dla przyjęcia, że płatnik prowadzi w kraju znaczną część działalności, ma generowanie co najmniej 25% obrotów w miejscu siedziby przedsiębiorstwa delegującego. Zdaniem Sądu odwoławczego, jakkolwiek taki próg nie wynika z aktów prawa powszechnie obowiązującego, to ma on racjonalne uzasadnienie w kontekście regulacji dotyczących zasad ustalania właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych.

Płatnik zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie: 1) art. 11 ust. 2 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 ust. 1 i 2 i art. 19 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego, a także ust. 1 akapit 5 decyzji A2, przez ich błędną wykładnię i zastosowanie, w wyniku czego niezasadnie przyjęto, że skarżący w spornym okresie nie prowadził normalnej działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czego następstwem było przyjęcie, że zainteresowani nie podlegali ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych; 2) art. 233 § 1 k.p.c., przez brak ustalenia okoliczności istotnych dla rozpatrzenia sprawy; 2) art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c. przez niedostateczne wskazanie w uzasadnieniu wyroku faktycznych i prawnych podstaw rozstrzygnięcia.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do

ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną płatnika organ rentowy wniosł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna zasługuje na uwzględnienie, choć jej procesowe zarzuty są oczywiście bezpodstawne.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c., ze względu na ograniczenie z art. 398³ § 3 k.p.c., nie może być podstawą zarzutu skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2014 r., I UK 397/13, LEX nr 164926 i wskazane w nim orzecznictwo). Niezasadny jest także drugi zarzut (naruszenie art. 328 § 2 k.p.c.), gdyż wbrew wywodom skargi, przesłanki rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego (faktyczne i prawne) zostały przedstawione w klarowny sposób w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Zasadna jest natomiast materialnoprawna podstawa skargi kasacyjnej płatnika. Przepisy prawa materialnego, na których oparto zaskarżony wyrok, Sąd Najwyższy wyłożył, w sposób odmienny od dotychczasowej linii, w wyroku składu siedmiu sędziów z dnia 18 listopada 2015 r., II UK 100/14 (OSNP 2016 nr 7, poz. 88). W motywach tego orzeczenia wyjaśniono, że osiągnięcie obrotu w kraju siedziby na poziomie 25% może co najwyżej stwarzać domniemanie faktyczne, według którego przedsiębiorca „normalnie prowadzi działalność” na terytorium państwa wysyłającego w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, natomiast nieosiągnięcie tego obrotu wymaga analizy okoliczności określonej sprawy przy uwzględnieniu pozostałych kryteriów. Sformułowano w tym wyroku pogląd, że treść pojęcia „normalne prowadzenie działalności” w rozumieniu powołanego przepisu i wyjaśniającego je określenia „prowadzenie przez pracodawcę zazwyczaj znacznej części działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym, na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma on swoją siedzibę” (art. 14 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego), nie pozostawiają wątpliwości, że przy ocenie, czy pracodawca prowadzi normalną działalność, a zatem znaczną część działalności innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w

którym ma swoją siedzibę, należy uwzględniać wszystkie kryteria charakteryzujące jego działalność. Niedopuszczalne jest uznanie jednego kryterium - wysokości ponad 25% obrotu - za decydujące w tym sensie, że jego niespełnienie zwalnia instytucję właściwą bądź sąd z badania pozostałych cech charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Pierwszoplanowe znaczenie ma obiektywne ustalenie, czy przedsiębiorstwo faktycznie prowadzi w państwie swojej siedziby normalną, rzeczywistą działalność, zaś porównanie skali tej działalności w państwie siedziby i państwie miejsca wykonywania pracy przez pracownika delegowanego ma jedynie znaczenie pomocnicze. Jednocześnie, dla stwierdzenia, czy działalność ta jest znacząca we wskazanym sensie, instytucja właściwa i ewentualnie sąd powinny porównać liczebność personelu administracyjnego pracującego w państwie członkowskim, w którym pracodawca ma siedzibę oraz w drugim państwie członkowskim, obroty w odpowiednio typowym okresie w każdym z państw członkowskich, których rzecz dotyczy oraz liczbę umów wykonanych w państwie delegującym i w państwie zatrudnienia delegowanego pracownika, przy czym kryteria te nie mają charakteru wyczerpującego, a ich wybór powinien być dostosowany do konkretnego wypadku.

Podkreślić również należy, że w wyroku z 5 kwietnia 2016 r., II UK 179/14, Sąd Najwyższy, wypowiadając w analogicznym stanie faktycznym jak ustalony w niniejszej sprawie (poziom obrotów w Polsce w okresie ostatnich 12 miesięcy wynosił 16-17%), przyjął, że ze specyfiki działalności takiego przedsiębiorcy jak agencja pracy tymczasowej wynika, iż podmiot taki prowadzi znaczną część swojej działalności w państwie, w którym w znacznym stopniu rekrutuje pracowników.

Przenosząc powyższe wywody na niniejszą sprawę, należy stwierdzić, że Sąd drugiej instancji nietrafnie uznał, iż kryterium uzyskiwania obrotu poniżej 25% całkowitego obrotu jest decydujące i przesądza o nieprowadzeniu przez płatnika normalnej działalności w państwie siedziby przedsiębiorstwa delegującego.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

r.g.